Lieta Nr.C29362621
Lietvedības Nr.C-1138-22/4
ECLI:LV:RLPT:2022:0330.C29362621.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2022.gada 30.martā.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa
tiesnese Skaidrīte Hrebtova
izskatīja rakstveida procesā civillietu AAS "BALTA" pilnvarotā pārstāvja SIA "Julianus Inkasso Latvija" prasībā vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks".

Aprakstošā daļa

AAS "BALTA" (turpmāk – prasītājs) pilnvarotais pārstāvis SIA "Julianus Inkasso Latvija" 2021.gada 28.jūnijā vērsās tiesā ar prasību vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" (turpmāk – atbildētājs).

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

Starp prasītāju un SIA "/nosaukums/" tika noslēgts apdrošināšanas līgums un izsniegta Uzņēmuma apdrošināšanas polise Nr.683399132, saskaņā ar kuru tika apdrošināts objekts pēc adreses /adrese/ (turpmāk - dzīvoklis). Polises darbības laikā dzīvoklis Nr./numurs/ bija appludināts, par ko dzīvojamās mājas apsaimniekotājs (atbildētājs) sastādīja aktu, norādot, ka bojājumu cēlonis ir ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas bojājumi (kanalizācijas stāvvada plīsums).

Prasītāja pārstāvis apsekoja salieto dzīvokli, eksperts sastādīja attiecīgo tāmi un saskaņā ar attiecīgo tāmi aprēķināja tiešās remonta izmaksas 1049,89 EUR un, atskaitot ar polisi noteikto pašrisku 140 EUR, prasītājs izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību 909,89 EUR.

Dzīvojamo māju, kurā atrodas apdrošinātais dzīvoklis, apsaimnieko atbildētājs.

Prasītājs norāda, ka zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma konstatēšana vienmēr būs saistīta ar kādas personas tiesību aizskārumu, proti, ar neatļautu darbību. Neatļauta darbība civiltiesībās var izpausties gan līguma vai cita darījuma pienākumu nepildīšanā, gan ārpuslīgumiskā citas personas aizskārumā (deliktā). Minētajos gadījumos tiek runāts par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu sakarā ar bojājumu lietai, kas radies delikta rezultātā, kad nodarīts bojājums lietai, ko nepieciešams atjaunot, kas uzskatāms par tagadējās mantas samazinājumu (lieta ir bojāta). Tādā gadījumā kā pierādījums zaudējumu apmēram būs aprēķins, no kura redzams, kādi līdzekļi nepieciešami iepriekšējā lietas stāvokļa atjaunošanai.

Lietā nav nekādu pierādījumu tam, ka atbildētājs ir veicis ar normatīviem aktiem noteiktas darbības. Rezultātā, atbildētāja bezdarbības dēļ bija nodarīts zaudējums apdrošinātajam īpašumam. Lietā nav gūti pierādījumi tam, ka atbildētājs ir sniedzis īpašniekiem informāciju par komunikāciju stāvokli, nomaiņas nepieciešamību, sasaucis īpašnieku kopsapulci un sapulce pārvaldnieka ierosinājumus būtu noraidījusi. Ievērojot to, ka ūdens noplūdes cēlonis atradās komunikāciju posmā, kas ietilpst kopīpašuma daļā, atbildētājs kā dzīvojamās mājas pārvaldnieks noplūdes brīdī bija atbildīgs par komunikāciju uzturēšanu, kā arī par to bojājumu rezultātā nodarītiem zaudējumiem.

Lai iestātos zaudējumu atlīdzības pienākums, nav nepieciešams konstatēt, ka zaudējumi būtu nodarīti ar ļaunu nodomu, atbildētājam tīši bojājot komunikācijas, vai rupju neuzmanību, nepievēršot nekādu vērību komunikāciju stāvoklim un izturoties pilnībā bezatbildīgi un nevērīgi pret acīmredzamu bojājumu novēršanu. Tas bija atbildētāja ar likumu noteikts pienākums rūpēties par komunikāciju tehnisko stāvokli.

Prasītājs uzskata, ka komunikāciju bojājums, kas rada ūdens noplūdi, nav atzīstams ne par nejaušu notikumu, ne nepārvaramu varu, kas dotu pamatu kvalificēt radītos zaudējumus kā nejaušus saskaņā ar Civillikuma 1773. pantu un 1775. pantu.

Attiecīgi saskaņā ar Apdrošināšanas līguma likuma 45.pantu un Civillikuma 1779.pantu, atbildētājam ir pienākums atlīdzināt prasītājam zaudējumus.

Tā kā atbildētājs nesedza prasītājam zaudējumus labprātīgi, prasītājs atbilstoši Sadarbības līguma Nr.01490-05-11 nosacījumiem un izsniegtajai pilnvarai, ir pilnvarojis SIA "Julianus Inkasso Latvija" iekasēt no atbildētāja iepriekš minētos zaudējumus tiesas ceļā, līdz ar to prasītājam radās papildus zaudējumi fiksētās maksas 103,30 EUR (fiksētā maksa 85,37 EUR + PVN 21% 17,93 EUR) apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (nepieciešamo dokumentu izprasīšana un to apkopošana, prasības pieteikuma sagatavošana, nosūtīšana utt.).

Prasītājs uzskata, ka atbildētāja pienākums ir segt ne tikai zaudējumus, kas saistīti ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, bet arī zaudējumus, kas saistīti ar zaudējumu atgūšanas administrēšanu tiesvedības procesā. Prasītājam nebūtu jācieš šo zaudējumu, ja atbildētājs savlaicīgi atlīdzinātu nodarīto zaudējumu izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā. Atbildētājs bija brīdināts par to, ka piedziņas summa pieaugs, ja lieta tiks izšķirta tiesas ceļā. Šāda prasītāja pārliecība ir apliecināta ar judikatūru, spriedumiem civillietās C15290315, C29378116, C151132916, C26177915 utt.

Prasītājs, pamatojoties uz Apdrošināšanas līguma likuma 45.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 4.pantu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.pantu - 6.pantu, Civillikuma 1635.pantu, 1652.pantu, 1753.pantu, 1756.pantu, 1775.pantu, 1779.pantu, MK noteikumiem Nr.408 "Dzīvojamas mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi", MK noteikumiem Nr.907 "Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu", MK noteikumiem Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām", 2010.gada 28.septembra MK noteikumu Nr.905 "Kārtība, kādā tiek plānotas un organizētas ar dzīvojamās mājas renovāciju un rekonstrukciju saistītās darbības" 2.punktu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja:

- zaudējumus 1013,19 EUR, ko veido izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība 909,89 EUR un fiksētā samaksa par atlīdzības atgūšanas administrēšanu tiesvedības procesā 103,30 EUR;
- valsts nodevu 151,98 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 EUR,
- noteikt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no galvenā parāda.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} pantu 2021.gada 30.jūnijā atbildētājam ierakstītā vēstulē uz juridisko adresi nosūtīti dokumenti – prasības pieteikuma noraksts, paskaidrojumu veidlapa, paziņojums par lietas ierosināšanu un paskaidrojumu sniegšanu. Paziņojumā ietverts izraksts no

Civilprocesa likuma 74.panta par pušu civilprocesuālajām tiesībām un pienākumiem (lietas 36.lapa).

2021.gada 5.augustā tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi (lietas 41. – 52.lapa), kuros norādīts, ka atbildētājs neatzīst prasību pilnīgi šādu apsvērumu dēļ.

Atbildētājs uzskata, ka prasītāja sastādītā tāme nav noformēta saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.916 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība", kuri izdoti saskaņā ar Dokumentu juridiskā spēka likuma 8.panta pirmo daļu, jo uz tāmes nav visi nepieciešami rekvizīti, līdz ar to dokumentam nav juridiska spēka.

Prasības pieteikumā nav norādīts appludināšanas datums, nav ziņu par bojājumiem, nepilnīgi norādīts saliešanas iemesls (kopības atteikums, kanalizācijas stāvvada plīsuma iemesls), nav ziņu par iepriekšējā remonta (dzīvokļa stāvokļa) vērtību, par pēc appludināšanas remonta paveikšanas faktu un sastādītā tāme nav saskaņota ar atbildētāju.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 9.pants skaidri nosaka, ka par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu, tajā skaitā par šā likuma 6.panta otrās daļas noteikumu nepildīšanu vai nepienācīgu izpildi, dzīvojamās mājas īpašnieks atbild likumā noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar likuma 1.pantu dzīvojamās mājas īpašnieks — dzīvojamās mājas īpašnieks vai valsts dzīvojamās mājas valdītājs. Dzīvojamās mājas īpašnieks ir arī dzīvokļa īpašuma īpašnieks.

Dzīvokļu īpašnieku pienākums saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 1.punktu ir piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā. Arī Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5.panta pirmajā daļā noteikts dzīvojamās mājas īpašnieka pienākums nodrošināt dzīvojamās mājas pārvaldīšanu. Minētā likuma 6.pantā uzskaitītas gan obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības, gan citas pārvaldīšanas darbības pēc dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku gribas un maksātspējas. Minētā likuma 10.pants paredz, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbības dzīvojamās mājas īpašnieks kopumā vai atsevišķas 6.pantā noteiktās darbības var nodot veikt pārvaldniekam, rakstveidā noslēdzot ar viņu pārvaldīšanas līgumu. Šāds līgums nav noslēgts.

Civillikuma 1792.pants nosaka, ja zaudējumu atlīdzības prasījums izriet nevis no līgumiskas saistības pārkāpuma, bet no darbības, kas pati par sevi bijusi prettiesīga, tad zaudējuma vērtējums samērojams ar priekšmeta vērtību zaudējuma nodarīšanas laikā. Pamatojoties uz to, lai prasītu zaudējumu atlīdzību, ir jākonstatē: 1) prettiesisko rīcību; 2) zaudējumu esamību un apmēru; 3) cēloņsakarību starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem; 4) pārkāpēja vainu.

Iepriekš minētie noteikumi ir pamatnostādne zaudējumu atlīdzības konstatācijai. Atbildētājs uzskata, ka prasītājs atsaucoties uz neatļauto darbību (bezdarbību) no atbildētāja puses, pats, tikai pēc īpašnieka iesniegumа, nepārliecinoties vai remonts ir paveikts, izmaksājot tam atlīdzību, ļoti paviršī izvērtēja pieprasītā zaudējuma nodarīšanas apstākļus un atlīdzinājuma apmēru, turklāt vispār nevērtējot zaudējumu vērtējuma samērojamību ar priekšmeta vērtību zaudējuma nodarīšanas laikā.

Atbildētājs uzskata, ka zaudējumu atlīdzības summa ir nesamērīgi liela, salīdzinot ar 2020.gada 3.novembra Aktā par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem, norādītiem bojājumiem. No akta izriet, ka bojājumi nav konstatēti. Savukārt no prasības izriet, ka remonta izmaksa bez pašriska ir 909,89 EUR, kas ir nesamērīgi liela, jo bojājumi nav konstatēti. Akts nav apstrīdēts. Prasītājs dzīvokļa stāvokļa salīdzinājumu pirms/pēc remonta nav iesniedzis. Nekādi pierādījumi par iepriekšējā remonta vērtību lietā nav iesniegti. Atbildētajam (gadījumā, ja tas tiešām ir vainīgs) nav jāuzlabo dzīvokļa stāvoklis un nav jādod atlīdzība par neesošiem bojājumiem un nepaveiktiem darbiem (sagatavošanas remontdarbiem, transports, darbs, nodokļi utt). Kanalizācijas sistēmā nav spiediena un plīsums stāvvadā var rasties tikai fiziskās iedarbības rezultātā (poda nomaiņa).

Prasītājs norāda, ka zaudējumi radušies apsaimniekotāja bezdarbības rezultātā, jo nav veikti normatīvajos aktos noteiktie pienākumi, lai novērstu dzīvokļa appludināšanu un zaudējumu rašanos, kas neatbilst patiesībai. Atbildētājs norāda, ka ir izpildījis savas likumiskās un līgumiskās (ar pašvaldību) saistības, no atbildētaja puses nav bijusi prettiesīga darbība vai bezdarbība.

Atbildētājs 2020.gada 7.aprīlī sastādīja Aktu par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu, no kura izriet, ka kanalizācijas stāvvadi ir nepamierinošā stāvoklī (nav bojājumu, kuru novēršanai nepieciešams ārpuskārtas remonts), tiem beidzies ekspluatācijas termiņš, tie ir iekļauti RDA.

No minētā izriet, ka atbildētājs regulāri ir apsekojis dzīvojamo ēku, pildot 29.09.2010. Ministru kabineta noteikumus Nr.907 (iepriekšējā un aktuālā redakcijā) "Noteikumi par dzīvojamās apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 3.[1].,6.,13.,13.[1] punktus.

Atbildētājs, sagatavojot Dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumus (plānus), informēja dzīvojamās mājas iedzīvotājus par minēto un citu komunikāciju ekspluatācijas termiņa beigām (29.09.2010. MK noteikumu Nr.907, 2.pielikuma 2.1.3.punkts – pirms grozījumiem 60 gadi, pēc grozījumiem 45 gadi) un nepieciešamību tās nomainīt. Māja nodota ekspluatācijā 1964.gadā. Tātad ekspluatācijas termiņš beidzies.

11.07.2017. MK noteikumu Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" 5.punkts nosaka, ka obligātos izdevumus par dzīvojamās mājas remontu, kā arī maksājumu par turpmākajos periodos obligāto pārvaldīšanas darbību ietvaros veicamajiem dzīvojamās mājas remonta darbiem tāmē ietver, ja vizuālajā pārbaudē vai tehniskajā apsekošanā ir konstatēti dzīvojamās mājas bojājumi.

Dzīvokļa īpašuma likuma 13.panta 2[1] daļa nosaka, ka dzīvokļa īpašnieks atbilstoši viņa dzīvokļa īpašumā ietilpstošās kopīpašuma domājamās daļas apmēram veic uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata noteiktos naudas maksājumus uzkrājumu fondā šā panta pirmajā un otrajā daļā paredzēto dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbību veikšanai. Pieņemot minēto lēmumu, dzīvokļu īpašnieku kopība izvērtē dokumentus, kas pamato attiecīgo darbību veikšanu vai to izmaksu efektivitāti.

Kopība likumā noteiktajā kārtībā vairākkārt pieņēma lēmumus par uzkarājuma samazināšanu, atteikšanos no remontdarbiem, citiem remontdarbiem un tikai 2021.gadā pieņēma lēmumu par finansējuma nodrošināšanu.

2013. – 2020.gados dzīvojamai mājai /adrese/, Dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumos (plānos) tika norādīts uz kanalizācijas stāvvada nomaiņu, bet kopība nepieņēma lēmumu par šo darbu finansējumu un pieņēma lēmumu par jumta remontu. Tādēļ atbildētājs par radītiem zaudējumiem atbildību nenes, jo saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 3.panta otrās daļas 2.punktu dzīvokļa īpašnieks atbild par dzīvokļa īpašumā ietilpstošo komunikāciju tehnisko stāvokli. Tātad par atsevišķajā dzīvokļa īpašumā ietilpstošo kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju daļu tehnisko stāvokli atbild dzīvokļa īpašnieks.

Atbildētājs, veicot dzīvojamās mājas apsekošanu, norādījis nepieciešamos remontdarbus un orientējošās izmaksas. 2020.gada izmaksas norādītas uzturēšanas darba plānā. Neviens likums neuzliek atbildētājam pienākumu ieguldīt svešā īpašumā 25 600 EUR.

Atbildētājs ir veicis nepieciešamās darbības un informējis kopīpašniekus par nepieciešamajiem remontdarbiem, bet kopīpašnieki nav pieņēmuši dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumu, uz kura pamata pārvaldnieks būtu varējis veikt kanalizācijas stāvvada neieplānotu nomaiņu un nodrošinājuši attiecīgu finansējumu. Neviens normatīvais akts neparedz piespiedu pārvaldniekam pienākumu pašam sasaukt dzīvokļu īpašnieku kopsapulci lēmumu pieņemšanai vai nodrošināt finansējumu. Turklāt, ja kopība ir parādā atbildētājam.

Atbildētāja darbība (bezdarbība) nav cēloniskā sakarā ar prasītājam nodarītajiem zaudējumiem, jo tie nav radušies tiešā cēloņsakarībā ar atbildētāja rīcību.

Aktā konstatēts, ka *„bojājumus izraisīja ventilācijas stāvvada plīsums"*. Akti nav apstrīdēti. Šāds plīsums nevarēja izveidoties pārvaldnieka

darbības vai bezdarbības dēļ, bet tikai īpašnieku dēļ. Par atsevišķajā dzīvokļa īpašumā ietilpstošo kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju daļu tehnisko stāvokli jebkurā gadījumā atbild dzīvokļa īpašnieks.

No prasības pieteikuma satura nevar izdarīt secinājumus, ka dzīvokļu īpašnieki veica visus nepieciešamos pasākumus, lai dzīvokļa īpašumam nodarīto zaudējumu apmērs nerastos vai vismaz nepalielinātos. Proti, tiem pirms appludināšanas bija iespēja pieņemt lēmumu par kanalizācijas sistēmas remonta finansējumu un prioritātēm, bet pēc noplūdes (ja tāda bija) bija jāveic visi nepieciešamie un iespējamie pasākumi, lai novērstu savā īpašumā tehniskā stāvokļa turpmāku pasliktināšanu un tādējādi izvairītos no jauna zaudējuma rašanās.

Atbildētājs uzskata, ka prasītājs nav pierādījis remontdarbu paveikšanas faktu un zaudējumu atlīdzības prasījumu. Prasītājs nav pierādījis atbildētāja prettiesisku rīcību vai bezdarbību, zaudējumu esamību un apmēru, cēloņsakarību starp prettiesisku rīcību, līdz ar to prasība ir noraidāma pilnā apmērā.

Turklāt atbildētajam nav jāizmaksā prasītajam nekāda atlīdzība 103,30 EUR (ar PVN), kas pretlikumīgi iekļauta galvenajā parādā. Pārstāvības vai parāda piedziņas tiesības piešķiršana ir tikai un vienīgi prasītāja iniciatīva, kuras pamatojums un nepieciešamība nav apstiprināta ne ar vienu dokumentu vai normatīvo aktu.

2021.gada 16.septembrī tiesā saņemta prasītāja atsauksme par atbildētāja paskaidrojumiem (lietas 102. – 106.lapa), kurā prasītājs norāda, ka atbildētāja visi iebildumi ir izteikti formāli, jo vairākās lietās prasītāja pārstāvis jau sniedza atbildētājam skaidrojumu uz identiskiem argumentiem.

Tāmē norāda remonta darbu apjomu, kurš ir nepieciešams, lai atjaunotu telpu stāvokli, kurš bija pirms avārijas. Nav iespējams nomainīt tapetes tikai vienai sienai vai nomainīt tikai daļu no grīdas seguma, nav iespējams veikt remontu tikai bojātā laukumā, neaizskarot pārējo telpas daļu. Prasītājs uzskata, ka atbildētājam vispār nav tiesību apstrīdēt tāmes, remonta darbu atbilstību bojājumiem un izmaksātās atlīdzības apmēru. Atbildētājs nav darījuma dalībnieks, tāpēc var tikai vērsties policijā ar sūdzību par apdrošināšanas krāpšanu, nevis apstrīdēt civiltiesisko darījumu. Galvenais pierādījums lietā ir maksājuma uzdevums par atlīdzības izmaksu.

Paskaidrojumos atbildētājs norādīja, ka tam bija zināms, ka inženierkomunikāciju kalpošanas termiņš ir beidzies. Lietā no atbildētāja nav gūti pierādījumi tam, ka atbildētājs būtu informējis dzīvokļu īpašniekus par dzīvojamās mājas komunikāciju faktisko stāvokli, nepieciešamību veikt kārtējo vai ārpuskārtas remontu, nav sastādījis un iesniedzis saskaņošanai remonta tāmi vai budžeta projektu.

Atbildētājs dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu uz pārvaldīšanas līguma vai likuma pamata veic profesionāli, tātad no viņa ir sagaidāms, ka netiks pieļauta situācijas rašanās, kas var apdraudēt personu dzīvību, veselību vai īpašumu. Prasītājs uzskata, ka atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus saviem apgalvojumiem un tiesai nav pamats piekrist atbildētāja argumentiem par viņa atbrīvošanu no atbildības par notikušo. Atbildētājam kā dzīvojamās mājas pārvaldniekam jau ilgstoši bija zināms, ka ēkas inženiertehniskās komunikācijas ūdens stāvvadi ir nolietojušiem un tiem nepieciešama nomaiņa, taču nekādas darbības to nomaiņai nav veicis. Atbildētājs ir pieļāvis neattaisnojamu bezdarbību, jo nav nodrošinājis dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju funkcionēšanu tādā kārtībā, lai tās neradītu zaudējumus dzīvokļu īpašniekiem. Atbilstoši normatīvajam regulējumam atbildētājam bija pienākums sekot dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju tehniskajam stāvoklim. Prasītājs uzskata, ka atbildētājs nav veicis tam normatīvajos aktos noteiktās pārvaldīšanas darbības, nav nodrošinājis, ka kopīpašumā esošai stāvvads ir tādā tehniskā stāvoklī, kas nerada kaitējuma rašanās draudus. Atbildētājs ir pieļāvis bezdarbību, ir rīkojies nevērīgi, un pieļāvis, ka no daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas koplietošanā esošās komunikācijas noplūst ūdens.

Atbildētāja atsaukšanās uz to, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas nodrošināšana ir dzīvojamās mājas īpašnieku pienākums, konkrētajā gadījumā nav pamatota, jo dzīvojamās mājas pārvaldīšanu nodrošina atbildētājs. Prasītājam nodarītais zaudējums sakarā ar atlīdzības izmaksu un tās atgūšanu ir piedzenams no atbildētāja.

Atbildētājs paskaidrojumos ir atzīmējis, ka vēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē. Tiesa, izvērtējusi atbildētāja lūgumu par lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, atzīst, ka lietas iztiesāšana tiesas sēdē nav nepieciešama šādu apsvērumu dēļ.

Civilprocesa likuma 250.^{26} pants nosaka, ka tiesa, ievērojot šajā nodaļā paredzētos izņēmumus, iztiesā lietu tiesas sēdē, ja ir saņemts puses pamatots lūgums un tiesa atzīst par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. Tiesa var lietu iztiesāt tiesas sēdē arī pēc savas iniciatīvas. Ja tiesa atsaka lūgumu iztiesāt lietu tiesas sēdē, to norāda spriedumā.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa uzliek par pienākumu pusēm pierādīt tos faktus, uz kuriem tās pamato savus prasījumus vai iebildumus. Juridiskajā literatūrā izteikta atziņa, ka, lai pārliecinātu tiesu, lietas dalībnieki cenšas iesniegt visus viņu rīcībā esošos pierādījumus (*sk. A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Mācību līdzeklis tiesību zinātņu studentiem. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 81.lpp.*).

Lietas izskatīšana rakstveidā neietekmē pušu tiesības izvirzīt atbildētājam iebildumus pret celto prasību, vai prasītājam izvirzīt iebildumus pret atbildētāja paskaidrojumos norādītajiem apsvērumiem.

Atbildētājs ir iesniedzis rakstiskus paskaidrojumus, prasītājs ir iesniedzis atsauksmi par paskaidrojumiem, līdz ar to pušu viedokļi tiesai ir zināmi, atbildētājs lūgumu par uzklausīšanu tiesas sēdē pamatojis ar to. ka nepieciešama pušu sacīkste mutvārdu procesā. Tiesa atzīst, ka Civilprocesa likuma 10.pantā noteiktās sacīkstes tiesības puses var realizēt arī rakstveida procesā, un nav nepieciešams noteikt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, līdz ar to lietas izskatīšana ir noteikta rakstveida procesā.

Atbildētāja lūguma noraidīšana nav vērtējama kā Civilprocesa likuma 74.pantā noteikto procesuālo tiesību un pienākumu aizskārums, jo lietas izskatīšana rakstveida procesā neierobežo pušu Civilprocesa likuma 74.pantā noteiktās tiesības.

Lietas dalībniekiem ir paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2022.gada 30.martā saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, nosūtot informatīvu vēstuli prasītāja pārstāvim uz prasības pieteikumā norādīto elektroniskā pasta adresi un atbildētājam uz paskaidrojumos norādīto elektroniskā pasta adresi (lietas 108. – 109.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1} panta 4.punktu uzskatāms, ka tiesas dokumenti izsniegti trešajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar elektroniskā pasta sūtījumu.

Noraidījumi tiesnesei nav pieteikti.

Motīvu daļa

Civilprocesa likuma 250.^{26} panta ceturtajā daļā noteikts, ka tiesa arī pēc savas iniciatīvas šā panta sestajā daļā noteiktajā kārtībā var sastādīt spriedumu atbilstoši šā likuma 193.pantā noteiktajam sprieduma saturam.

Tiesa uzskata, ka civillietā sastādāms spriedums atbilstoši šā likuma 193.pantā noteiktajam sprieduma saturam.

Atbilstoši Civillikuma 93.panta pirmajai daļai katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Tiesa, izvērtējusi prasības pieteikumā norādītos apstākļus, atbildētāja rakstiskajos paskaidrojumos celtos iebildumus pret prasību, prasītāja

atsauksmē izteiktos apsvērumus, izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā, bet atbilstoši Civilprocesa likuma 8.panta pirmajai daļai tiesa noskaidro lietas apstākļus, pārbaudot pierādījumus, kuri iegūti likumā noteiktajā kārtībā.

Kā vairākkārt atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (sk., piemēram, 61.punktu 1994.gada 19.aprīļa spriedumā „Van de Hurk v The Netherlands" (iesnieguma Nr.16034/90)). Tiesnešiem jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986.gada 13.oktobra lēmumu).

Tādējādi, ievērojot minēto atzinumu, tiesa spriedumā vērtēs tos pušu argumentus, kurus uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa.

Lietā nav strīda par to, ka apdrošināšanas līguma darbības laikā (2020.gada 5.oktobrī) notika apdrošinātā objekta – dzīvokļa /adrese/ nopludināšana, kā arī lietā nav strīda, ka dzīvojamo māju, kurā atrodas dzīvoklis, pārvalda un apsaimnieko atbildētājs.

Starp pusēm pastāv strīds, vai dzīvoklim ar tā nopludināšanu nodarītie zaudējumi ir cēloniskā sakarā ar atbildētāja neattaisnojamu darbību vai bezdarbību, tas ir, vai atbildētājam ir iestājies pienākums atlīdzināt šos zaudējumus.

Noslēgtais apdrošināšanas līgums kā tiesisks darījums ir tiesību subjektu gribas akts, kas rada tiesiskas sekas un abām līgumslēdzējām pusēm ir saistošs.

No Uzņēmēja apdrošināšanas polises Nr.683399132 redzams, ka apdrošināšanas objekts ir dzīvoklis /adrese/, apdrošināšanas periods no 2019.gada 15.novembra līdz 2020.gada 14.novembrim, apdrošinājuma ņēmējs ir /nosaukums/ SIA. Apdrošinātie riski – uguns, dabas stihiskie posti, šķidruma vai tvaika noplūde, trešo personu ļaunprātīga rīcība, stiklojuma bojājumi, sadursme, pašrisks 140 EUR (lietas 22.lapa). Polisē norādīts, ka komercīpašuma apdrošināšanas noteikumi Nr.1201.05 ir apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa. Uzņēmumā apdrošināta arī manta (pārtikas preces, rūpniecības preces, bezalkoholiskie dzērieni, alkoholiskie dzērieni, tabakas izstrādājumi) (lietas 22.lapa).

2020.gada 3.novembrī atbildētāja sastādītajā aktā Nr.1-8/27919 par saliešanā konstatētajiem bojājumiem norādīts, ka dzīvokļa Nr. /adrese/ bojājumus izraisīja kanalizācijas stāvvada plīsums. No 2019.gada atbildētājs piedāvājis iedzīvotājiem veikt uzkrājumus inženierkomunikāciju nomaiņai. Iedzīvotāji nav pieņēmuši lēmumu par līdzekļu uzkrāšanu, līdz ar to līdzekļi netika uzkrāti. Atbildētājs var veikt darbus tikai tad, kad tam pietiks finansējuma un finansējuma trūkuma dēļ nevar mainīt inženierkomunikācijas, kā arī atbildētājs nenes atbildību par avārijas sekām, jo no savas puses iedzīvotājus informējis par inženierkomunikāciju nomaiņas nepieciešamību. Akts sastādīts 2020.gada 3.novembrī, pamatojoties uz 2020.gada 2.novembra pieteikumu apsekot telpu /adrese/. Saliešana konstatēta 2020.gada 5.oktobrī (lietas 23. – 24.lapa).

Kā izriet no lietā esošajiem materiāliem un atbildētāja rakstiskajiem paskaidrojumiem, šis akts nav apstrīdēts.

No lietā esošā atlīdzības pieteikuma par īpašumam nodarītiem zaudējumiem izriet, ka apdrošinātā objekta īpašnieks O/nosaukums/, SIA (/pers. K/) vērsusies pie prasītāja ar atlīdzības pieteikumu, kurā norādījusi, ka no rīta atverot veikalu, uz grīdas konstatēta liela peļķe. Meklējot tās rašanas iemeslu konstatēts, ka ūdens tek no griestiem un pa sienu. Ir noticis stāvvada plīsums starp piekto un ceturto stāvu. Ir bojāti griesti un sienas (lietas 25.lapa).

2020.gada 22.novembra tāmē Nr.1 (lieta Nr.977987), kuru sastādījis prasītāja eksperts /pers. L/, atspoguļots veicamo darbu apjoms, materiālu izmaksas. Tiešās izmaksas, kas nepieciešamas nekustamā īpašuma atjaunošanas darbiem pēc appludināšanas ir 1268,62 EUR. No uzraksta uz tāmes izriet, ka prasītāja īpašuma atlīdzības pārvaldes eksperte /pers. M/ ir saskaņojusi zaudējumus 1049,89 EUR apmērā (lietas 26.lapa).

Remontdarbu tāmē tiek atspoguļoti bojājumu novēršanai nepieciešamie darbi un to izmaksas, ar kurām ir samērojams tagadējās mantas samazinājums jeb zaudējumi (sk., Augstākas tiesas Senāta 2019.gada 16.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-248/2019).

Tiesa, izvērtējusi tāmi, atzīst, ka tāmē nav iekļauti tādi darbi, kas nebūtu nepieciešami iepriekšējā stāvokļa atjaunošanai. Tam, kādā stāvoklī telpa bija līdz appludināšanai, nav būtiskas nozīmes konkrētajā lietā, jo ir appludināts objekts (veikals) un tāmē paredzēti tie darbi, kas nepieciešami nodarīto bojājumu novēršanai. Tiesai nav pamata apšaubīt prasītāja iesniegto tāmi un tāmes saskaņotos darbus un materiālus atzīt par nesamērīgiem, jo atbildētājs nav iesniedzis tiesai pretējus pierādījumus.

Tā kā atbildētājs nav iesniedzis savu tāmi, tiesa vadās no prasītāja iesniegtajiem pierādījumiem par remontdarbiem nepieciešamo materiālu apmēru un izmaksām.

Ar 2020.gada 25.novembra lēmumu prasītājs nolēmis izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību 909,89 EUR apmērā, atņemot pašrisku 140 EUR (lietas 27.lapa).

Lietas materiāliem pievienots 2020.gada 26.novembra maksājuma uzdevums Nr.11418855, no kura redzams, ka prasītājs, atskaitot pašrisku 140 EUR, ir pārskaitījis apdrošinājuma ņēmējam apdrošināšanas atlīdzību 909,89 EUR (lietas 28.lapa).

Prasītājs 2020.gada 25.novembrī nosūtījis atbildētājam pretenziju par regresa prasības atlīdzību (lietas 29.lapa), kurā lūdzis ne vēlāk kā līdz 2021.gada 8.janvārim atlīdzināt zaudējumus 909,89 EUR, ieskaitot tos prasītāja norēķinu kontā.

Atbildētājs savā vēstulē "Par regresa prasības atlīdzību" (lietas 30. – 31.lapa) norādījis, ka, atbildētājs ir izpildījis savas likumiskās saistības un pārvaldnieka ieskatā nav iestājušies zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumi, proti, nav konstatēta pārvaldnieka prettiesiska rīcība un vaina, līdz ar to pārvaldniekam nav tiesiska pamata atlīdzināt radušos zaudējumus.

Lietā nav strīda, ka prasītāja pretenzijā norādītos zaudējumus nedz prasītāja norādītajā termiņā, nedz līdz prasības celšanai tiesā, nedz pēc prasības celšanas tiesā, atbildētājs nav atlīdzinājis.

Saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ar zaudējumiem jāsaprot katrs mantiski vērtējams pametums, saskaņā ar Civillikuma 1771.pantu zaudējums var būt vai nu tāds, kas jau cēlies, vai nu tāds, kas vēl stāv priekšā; pirmajā gadījumā tas dod tiesību uz atlīdzību, bet otrajā uz nodrošinājumu, savukārt saskaņā ar Civillikuma 1772.pantu jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums. Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 2.aprīļa spriedums lietā Nr.SKC143/2008*).

Civillikuma 3.pants noteic, ka katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtās tiesības.

Lietā nav un nevar būt strīda, ka apdrošinātā objekta bojājumi radušies kanalizācijas stāvvada plīsuma dēļ.

Šis fakts ir konstatēts ar paša atbildētāja 2020.gada 3.novembrī sastādīto Aktu Nr.1-8/27919. Ar lietā esošo maksājuma uzdevumu pierādīts, ka prasītājam, kā tas arī norādīts prasības pieteikumā, ir radušies zaudējumi izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības 909,89 EUR apmērā. Zaudējumus atbildētājs labprātīgi nav atlīdzinājis.

Saskaņā ar Apdrošināšanas līguma likuma 45.panta pirmo daļu apdrošinātājam, kas izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, ir subrogācijas tiesība, izņemot personu apdrošināšanas gadījumus.

Lietā nav strīda par to, ka atbildētājs ir nekustamā īpašuma /adrese/ apsaimniekotājs. Prasītājs cēlis prasību par zaudējumu piedziņu no atbildētāja,

kas radušies sakarā ar atbildētāja kā nama apsaimniekotāja pienākumu nepienācīgu pildīšanu.

Ņemot vērā to, ka starp dzīvojamās mājas /adrese/ dzīvokļu īpašnieku kopību un atbildētāju nav noslēgts pārvaldīšanas līgums, strīda tiesiskās attiecības ir vērtējamas, piemērojot likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta ceturtās un piektās daļas normas, kā arī Ministra kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumu Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" regulējumu.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktā kā viens no dzīvojamās mājas pārvaldīšanas principiem ir noteikts, ka pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība nodrošina dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā.

Saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums, dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Darbība šī panta izpratnē jāsaprot plašākā nozīmē, aptverot ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību. Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

Judikatūrā (sk., Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 14.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-255/2009, 2013.gada 24.maija spriedumu lietā Nr.SKC-132/2013, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 20.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-242/2016, 2017.gada 28.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-376/2017 un 2017.gada 7.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-384/2017) ir atzīts, ka zaudējumu atlīdzības prasībai ir nepieciešams konstatēt visus civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumus: 1) zaudējumu esību; 2) prettiesiski vainojamu rīcību; 3) cēlonisko sakaru starp zaudējumiem un rīcību.

Tāpat judikatūrā (sk. Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 22.marta sprieduma lietā Nr.SKC-106/2013 (C33301409) 7.1.punktu, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 12.oktobra sprieduma lietā Nr.SKC-152/2017 9.punktu un 2017.gada 28.novembra sprieduma lietā Nr.SKC-376/2017 8.punktu) ir nostiprināta atziņa, ka, lai noskaidrotu lietas apstākļus, kuri ietilpst pierādīšanas priekšmetā, tiesai jāņem vērā, ka prasītājam jāpierāda: 1) tiesību aizskārums, ar ko viņam nodarīti zaudējumi (sk., Civillikuma 1635.pantu); 2) ar šo tiesību aizskārumu nodarīto zaudējumu apmērs (sk., Civillikuma 1779.pantu).

Savukārt atbildētājam jāpierāda: 1) ka viņš nav vainojams zaudējumu nodarīšanā (sk., Civillikuma 1636. un 1638.pantu); 2) vai ka prasītājs pats vainīgs pie zaudējumu nodarīšanas, jo nav ievērojis pienācīgu rūpību (sk., Civillikuma 1646. un 1776.pantu); 3) vai ka prasītājs pats rīkojies ļaunā nolūkā (sk., Civillikuma 1642.pantu).

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta „b" apakšpunkts, kā arī Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" (turpmāk Noteikumi 907) 13.punkts 13.2. un 13.3.apakšpunkts paredz, ka apsaimniekotājs divas reizes gadā veic inženiertīklu vizuālu apskati ūdensapgādes sistēmai un kanalizācijas sistēmai. Saskaņā ar šo noteikumu 2.punktu apsekošanas, tehniskās apkopes un kārtējo remontu mērķis ir nodrošināt dzīvojamās mājas uzturēšanu (fizisku saglabāšanu) visā tās ekspluatācijas laikā un nepieļautu apdraudējuma iestāšanos.

No minētajām tiesību normām secināms, ka atbildētājam kā dzīvojamās mājas apsaimniekotājai ir pienākums regulāri veikt kanalizācijas stāvvada apsekošanu, tehnisko apkopi un vajadzības gadījumā remontu.

Atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta pirmajai daļai obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības ir dzīvojamās mājas uzturēšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām, ūdensapgādes pakalpojumu nodrošināšana, dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts, dzīvojamās mājas energoefektivitātei izvirzīto minimālo prasību izpildes nodrošināšana, pārvaldīšanas darba plānošana, organizēšana un pārraudzība.

Saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otro daļu obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības ir šādas: 1) dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām: a) dzīvojamās mājas sanitārā apkope, b) siltumenerģijas, arī dabasgāzes, piegāde, ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu nodrošināšana, sadzīves atkritumu izvešana, slēdzot attiecīgu līgumu ar pakalpojuma sniedzēju, c) elektroenerģijas nodrošināšana dzīvojamās mājas kopīpašumā esošajai daļai (arī kopīpašumā esošo iekārtu darbības nodrošināšanai), d) dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts, e) dzīvojamai mājai kā vides objektam izvirzīto prasību izpildes nodrošināšana, f) dzīvojamās mājas energoefektivitātei izvirzīto minimālo prasību izpildes nodrošināšana; 2) pārvaldīšanas darba plānošana, organizēšana un pārraudzība, tajā skaitā: a) pārvaldīšanas darba plāna, tajā skaitā uzturēšanai nepieciešamo pasākumu plāna, sagatavošana, b) attiecīgā gada budžeta projekta sagatavošana, c) finanšu uzskaites organizēšana; 3) dzīvojamās mājas lietas vešana; 4) līguma par piesaistītā zemesgabala lietošanu slēgšana ar zemesgabala īpašnieku; 5) informācijas sniegšana valsts un pašvaldību institūcijām.

Atbildētājs savos paskaidrojumos norāda, ka ir izpildījis savas likumiskās un līgumiskas (attiecībā pret pašvaldību) saistības, no atbildētāja puses nav bijusi prettiesīga darbība vai bezdarbība.

No 2020.gada 3.novembra akta par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem ir redzams, ka bojājuma cēlonis ir kanalizācijas stāvvada plīsums.

Tiesa atzīst, ka kanalizācijas stāvvads ir dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju funkcionāli nedalāma komunikācijas daļa, kas ietilpst dzīvojamās mājas kopīpašumā, nevis atsevišķā dzīvokļa īpašumā

Atbildētājs saviem paskaidrojumiem ir pievienojis dzīvojamās mājas /adrese/ vizuālās apsekošanas aktu Nr.15-8/9821 (lietas 55. – 59.lapa), kas sastādīts 2020.gada 7.aprīlī, kurā norādīts, ka aukstā ūdensapgādes sistēmas stāvvadi neapmierinošā stāvoklī (vidējais kalpošanas ilgums pārsniedz normatīvo), sadzīves kanalizācijas stāvvadi neapmierinošža stāvoklī (nepieciešams mainīt kopā ar aukstā ūdens stāvvadiem) (lietas 56.lapa).

Paskaidrojumam atbildētājs pievienojis Dzīvojamai mājai nepieciešamo remontu darbu apkopojumu 2012.gadam (lietas 75.lapa) no kura izriet, ka dzīvojamā mājā beidzies ekspluatācijas termiņš konstruktīvajiem elementiem un inženierkomunikācijām: ūdensvada (aukstā un karstā) un kanalizācijas sistēmai, centrālapkures sistēmai, jumta segumam, tajā skaitā ūdens novadīšanas sistēmai, koplietošanas elektrotīklu sistēmai, kas atbildētāja ieskatā jānomaina.

Noteikumu Nr.907 19.punkts noteic, ka, ja vizuālajā apskatē vai tehniskajā apsekošanā ir konstatēti apstākļi, kas var radīt bojājumu rašanos, dzīvojamās mājas pārvaldītājs veic nepieciešamos pasākumus minēto apstākļu novēršanai.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.907 4.punktu remontu veic, lai nodrošinātu dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženiertīklu turpmāku ekspluatāciju.

Lietā nav strīda, ka ne aukstā ūdensapgādes sistēmas stāvvada, ne sadzīves kanalizācijas stāvvada remonts vai nomaiņa dzīvojamai mājai /adrese/ nav veikts.

No lietā esošajiem pierādījumiem izriet, ka apdrošinātā objekta appludināšanas gadījums kanalizācijas stāvvada plīsuma dēļ noticis 2020.gada oktobrī, tas ir astoņus gadu vēlāk, kopš atbildētājam bija zināms par to, ka kanalizācijas stāvvadam ir beidzies ekspluatācijas termiņš un ir nepieciešams tā remonts. Tātad ir pamats secināt, ka nav veiktas obligāti veicamās dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbības, kuras bija jāveic atbildētājam.

Atbildētāja paskaidrojumiem pievienoti Dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumi par laika posmu no 2012.gada līdz 2017.gadam (lietas 73. – 75., 78. – 79.lapa), Dzīvojamās mājas uzturēšanas darbu plāns (lietas 76. – 77., 80. –83., 86.lapa). Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas ieņēmumu un izdevumu pārskats par 2020.gadu (lietas 60. – 61.lapa), kuriem nav būtiskas nozīmes konkrētā strīda

izšķiršanā.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 10.panta trešajā daļā un Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta 2.punktā ietverts vispārīgs noteikums, ka pārvaldīšanas uzdevuma izpildei nepieciešamo finansējumu nodrošina dzīvokļa īpašnieks. Tomēr nedz minētajos likumos, nedz Noteikumos Nr.907 nav reglamentēta pārvaldnieka rīcība gadījumā, kad, no vienas puses, konstatēti dzīvojamās mājas un tajā esošo iekārtu vai inženierkomunikāciju bojājumi, kas rada būtisku apdraudējumu, tādējādi prasot ātras un efektīvas darbības, lai avārijas situācija tiktu novērsta, bet, no otras puses, šādu ārpuskārtas remontdarbu veikšanai trūkst finansiālā nodrošinājuma *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 9.novembra spriedums lietā Nr.SKC-264/2016).*

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā piemērojams Ministru kabineta 2017.gada 21.jūlija noteikumu Nr.408 „Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.408) 2.punkts, kas reglamentē kārtību, kādā pārvaldnieks, t.i., atbildētājs, balstoties uz dzīvojamās mājas tehniskās apsekošanas rezultātā iegūto informāciju, noteic ar dzīvojamās mājas uzturēšanu saistītās izmaksas un aprēķina maksu par pārvaldīšanas pakalpojumiem nākamajam kalendāra gadam.

Kā izriet no Noteikumiem Nr.408, tajos regulēta pārvaldnieka aprēķinātās pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas saskaņošanas ar dzīvokļu īpašniekiem procedūra, nevis lēmuma par uzkrājumu veidošanu pieņemšanas kārtība. Prasība vērsta uz to, lai noskaidrotu, vai kanalizācijas stāvvada nomaiņa bija atbildētāja obligāti veicama pārvaldīšanas darbība, ja dzīvokļu īpašnieki par to nav lēmuši un nav veikuši uzkrājumus.

Atbilstoši Noteikumu Nr.408 21.punktam, ja dzīvojamai mājai ir radusies vai var rasties avārijas situācija, kas var apdraudēt personas dzīvību, veselību vai īpašumu, pārvaldniekam piešķirtas tiesības papildus noteiktajiem pārvaldīšanas maksājumiem pieprasīt un dzīvokļu īpašniekiem ir pienākums segt par ārpuskārtas remontu iztērētos līdzekļus. No minēto noteikumu tvēruma, neizriet nedz tas, ka jautājuma par avārijas situācijas novēršanu izlemšana ietilpst vienīgi dzīvokļu īpašnieku ekskluzīvā kompetencē, nedz arī tas, ka ārpuskārtas remonta neveikšanu attaisnotu līdzekļu trūkums.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta „d" apakšpunkts paredz pārvaldītāja pienākumu komunikāciju remontdarbus veikt kā ārpuskārtas remontu, neatkarīgi no tā, vai dzīvokļu īpašnieki par to ir vai nav lēmuši.

Atbildētājs, apsaimniekojot konkrēto nekustamo īpašumu, savus pienākumus veicis tikai formāli, nepievēršot lielāku rūpību savu pienākumu pildīšanai, no kā izriet, ka atbildētāja bezdarbība ir pierādīta.

Senāts ir atzinis, ka naudas līdzekļi, kas nepieciešami iepriekšējā mantiskā stāvokļa atjaunošanai, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis cietušā esošās mantas samazinājums, proti, kādā apmērā mantas īpašniekam nodarīti zaudējumi tagadējās mantas samazinājuma veidā. Tāpēc, apstāklim, vai norādītais stāvoklis reāli ir ticis atjaunots, cietušajam veicot attiecīgus mantiskus ieguldījumus, nav izšķirošas nozīmes, un tas nevar būt pamats tiesību aizskārēja atbrīvošanai no civiltiesiskās atbildības jeb zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC–7/2016 11.2.2.punkts*).

Nepieciešamo līdzekļu apmērs, lai bojātā lieta atgūtu savu iepriekšējo stāvokli, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis esošās mantas samazinājums. Tādēļ vērtējot to, kādā apmērā atlīdzināmi zaudējumi, ir ņemams vērā tas, cik naudas līdzekļi ir ieguldāmi nepieciešamajos remontdarbos, lai atjaunotu dzīvokli tādā stāvoklī, kāds tas bija pirms saliešanas.

Tiesa atzīst, ka apdrošinātajam objektam nodarīto zaudējumu cēlonis nav uzskatāms par nejaušu notikumu Civillikuma 1773.panta izpratnē, bet ir atbildētāja prettiesiskas bezdarbības sekas, jo saliešanu varēja novērst, ja mājas inženiertehniskās komunikācijas būtu uzturētas tehniskā kārtībā. Konkrētajā gadījumā tiesa atzīst par pierādītu atbildētāja bezdarbību Civillikuma 1779.panta izpratnē.

Tiesa atzīst, ka lietā konstatēti visi tiesību teorijā atzītie zaudējumu atlīdzības pienākuma priekšnoteikumi: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību.

Senāts 2021.gada 20.decembra Rīcības sēdes lēmumā atzinis, "ka pārvaldnieku no atbildības par dzīvojamās mājas komunikāciju bojājumu rezultātā radīto kaitējumu ir pamats atbrīvot, ja ir ievērota līgumā un likumā noteiktā kārtība un pārvaldnieks no savas puses ir veicis visas nepieciešamās darbības, bet dzīvokļu īpašnieki kopsapulcē ir nobalsojuši pret pārvaldnieka ierosinājumu. Sakarā ar apsekošanā konstatētajiem stāvvada defektiem pārvaldniekam bija jāsagatavo tāme par nepieciešamiem remontdarbiem un to izmaksām un jāsasauc dzīvokļu īpašnieku sapulce, informējot dzīvokļu īpašniekus par sapulcē izlemjamo jautājumu un paredzamajām sekām" (sk. Senāta Civillietu departamenta 2019.gada 16.oktobra sprieduma lietā Nr. SKC-248/2019 (ECLI:LV:AT:2019:1016.C30490616.7.S) 7.1.punktu). Minētajām judikatūras atziņām atbilst apgabaltiesas secinājums, ka atbildētāja nav sasaukusi dzīvokļu īpašnieku kopsapulci un nav tajā izvirzījusi jautājumu par nepieciešamību steidzami piešķirt finansējumu stāvvadu nomaiņai, bet atbildētāju atbrīvot no atbildības būtu pamats tikai tad, ja tā būtu veikusi visas nepieciešamās darbības, savukārt dzīvokļu īpašnieki būtu kopsapulcē nobalsojuši pret atbildētājas ierosinājumu. Līdz ar to pārējiem argumentiem nav izšķirošas nozīmes" (*Latvijas Republikas Senāta Rīcības sēdes 2021.gada 20.decembra lēmumu lietā Nr.SKC–722/2021*).

Atbildētājs saviem paskaidrojumiem ir pievienojis 2021.gada 1.jūlija (saliešana notika 2020.gada oktobrī) Dzīvojamās mājas /adrese/ dzīvokļu īpašnieku kopsapulces protokolu (lietas 63. – 64.lapa) no kura redzams, ka sapulcē tika izskatīts jautājums par trīspusēja līguma slēgšanu ar SIA MANTRA, kura uzņemas veikt jumta seguma nomaiņu. Lietas materiālos atrodas SIA "Rīgas remonta serviss" 2018.gadā sastādīta tāme par jumta seguma nomaiņu daudzdzīvokļu dzīvojamai mājai /adrese/ (lietas 68.lapa). Šiem pierādījumiem nav nozīmes konkrētā strīda izšķiršanā.

No atbildētāja iesniegtajiem pierādījumiem nav redzams, ka atbildētājs 2020.gadā būtu rakstiski informējis dzīvokļu īpašnieku kopību par to, ka ir nepieciešams aukstā ūdensapgādes sistēmas stāvvada un sadzīves kanalizācijas stāvvada remonts vai nomaiņa. Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka atbildētājs ir sagatavojis tāmi par nepieciešamajiem remontdarbiem, un sasaucis dzīvokļu īpašnieku sapulci, informējot, saprotoši un izsmeļoši, dzīvokļu īpašniekus par izlemjamo jautājumu un paredzamajām sekām. Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka īpašnieki kopsapulcē būtu pieņēmuši lēmumu atteikties no piedāvātajiem darbiem, proti atteikušies nomainīt aukstā ūdensapgādes sistēmas stāvvadu un sadzīves kanalizācijas stāvvadu.

Dzīvokļa īpašuma likuma 19.panta pirmā daļa nosaka, ka dzīvokļu īpašnieku kopsapulci sasauc pēc viena vai vairāku dzīvokļu īpašnieku vai pārvaldnieka iniciatīvas dzīvokļu īpašnieku kopības noteiktajā kārtībā.

No atbildētāja iesniegtajiem pierādījumiem tiesa nekonstatē, ka atbildētājs pēc savas iniciatīvas būtu 2020.gadā sasaucis dzīvokļu īpašnieku kopsapulci un tajā būtu informējis dzīvokļu īpašniekus par sapulcē izlemjamo jautājumu, proti aukstā ūdensapgādes sistēmas stāvvada un sadzīves kanalizācijas stāvvada remontu vai nomaiņu, un paredzamajām sekām.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā pierādīta atbildētāja neattaisnojamā bezdarbība, neveicot kanalizācijas stāvvada remontu vai nomaiņu, kā rezultātā prasītājam radīti zaudējumi izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā 909,89 EUR, un atbildētāja nevērīgā attieksme pret likumā noteiktajiem pārvaldnieka pienākumiem, kas ir cēloniskā sakarā ar prasītājam radītajiem zaudējumiem.

Tā kā atbildētājs nav izpildījis likumā noteikto pārvaldnieka pienākumu, tiesa atzīst, ka atbildētājs vainojams zaudējumu nodarīšanā apdrošinātā objekta īpašniekam, kurš saņēmis apdrošināšanas atlīdzību no prasītāja. Savukārt prasītājam ir tiesības šo atlīdzību kā zaudējumus 909,89 EUR apmērā piedzīt no atbildētāja. Līdz ar to no atbildētāja prasītāja labā piedzenami zaudējumi 909,89 EUR apmērā.

Prasītāja pārstāvis lūdzis tiesu piedzīt no atbildētāja prasītāja labā kā zaudējumus arī maksu par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu

tiesvedības procesā 103,30 EUR.

Minētais prasījums pamatots ar to, ka atbildētājs zaudējumus labprātīgi nav sedzis, prasītājs ir pilnvarojis prasītāja pārstāvi iekasēt no atbildētāja zaudējumus un samaksājis prasītāja pārstāvim fiksētu maksu 85,37 EUR plus PVN 17,93 EUR, kopā 103,30 EUR par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā. Izdevumus veido dokumentu izprasīšana, to apkopošana, prasības pieteikuma sagatavošana, nosūtīšana un tamlīdzīgi.

Prasības pieteikumam pievienots sadarbības līgums Nr.01490-05-11, kas 2011.gada 12.oktobrī noslēgts starp prasītāju un prasītāja pārstāvi (lietas 15.lapa), līguma priekšmets – pakalpojumu sniegšana, kas ir saistīta ar kredītinformācijas nodrošināšanu un regresu prasījumu pārvaldīšanu. Prasības pieteikumam pievienots arī rēķins un maksājumu uzdevums, no kura redzams, ka prasītājs samaksājis pilnvarotajai personai 85,37 EUR plus PVN par tiesvedības pakalpojumiem lietas administrēšanai (lietas 20. – 21.lapa).

Tiesa secina, ka prasītājs uz savstarpēja līguma ar pilnvaroto personu pamata ir samaksājis tam iepriekš nolīgtu atlīdzību par juridiskās palīdzības sniegšanu.

Civilprocesa likums paredz lietas vešanu pašam prasītājam vai viņa pilnvarotam pārstāvim. Civilprocesa likums paredz ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanu, ja izdevumi veikti advokāta palīdzības samaksai (Civilprocesa likuma 44.pants).

Civilprocesa likums neparedz izdevumu par juridiskās palīdzības saņemšanu jebkurai personai atlīdzināšanu (*skatīt arī Satversmes tiesas 2014.gada 7.februāra spriedums lietā Nr.2013-04-01*). Prasītāja viedoklis, ka minētie izdevumi ir vērtējami kā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi nav pamatots, jo šo izdevumu pamats noteikts Civilprocesa likuma 39.pantā. Minētie izdevumi nav arī uzskatāmi par prasītāja zaudējumiem. Vladimirs Bukovskis, ir norādījis, ka: „Jautājums par tiesu izdevumiem pieder procesuālām, bet ne materiālām tiesībām. (..) apšaubāma ir iespēja piemērot materiālo tiesību noteikumus procesuālām attiecībām" *(sk. V.Bukovskis. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga, 1933, 421.lpp.)*. Arī Augstākās tiesas Senāta judikatūrā atzīts, ka materiālo tiesību normas nav piemērojamas strīdos par izdevumu atlīdzību, kas radušies, pusei pilnvarojot pārstāvi lietu vešanai *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2000.gada 11.oktobra spriedums lietā Nr. SKC-466, 2009.gada 21.janvāra spriedumā lietā Nr. SKC-6, 2011. gada 6. aprīļa spriedums lietā SKC-143/2011)*.

Tādējādi, tiesa secina, ka prasītājs varēja izvairīties no šādiem zaudējumiem. Pie minētajiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka, pamatojoties uz Civillikuma 1776.pantā noteikto, prasība daļā par maksas par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu 103,30 EUR nav pamatota un ir noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta pirmo daļu prasītājam nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6 % (seši procenti) gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas, ar nosacījumu, ka šo likumisko kavējuma procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis piedzītās summas lielumu.

Šāds piemērojamās tiesību normas skaidrojums jeb interpretācija atbilst Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces 2021.gada 15.decembra lēmumam, kuram, pamatojoties uz likuma „Par tiesu varu" 49.[1] panta trešo daļu, ir skaidrojošs raksturs.

Tiesa atzīst, ka naudas piedziņas lietās jaunas tiesības netiek radītas, bet tiesa, pamatojoties uz materiālo tiesību normām, konstatē lietas dalībnieka tiesības uz attiecīgo naudas summu, līdz ar ko spriedums kļūst par pamatu tam, ka var notikt lietas dalībnieka prasījuma piespiedu izpilde gadījumā, ja tas netiek izpildīts labprātīgi tiesas noteiktajā termiņā.

Tieši tādēļ lietas dalībniekam, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195.panta pirmo daļu, pienākas procenti par pamatparādu un par citiem apmierinātajiem blakus prasījumiem, kā arī piedzītajiem tiesāšanās izdevumiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu – pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Prasītājs ir cēlis mantiska rakstura prasību, prasības summa ir 1013,19 EUR. Prasība apmierināta daļēji – par summu 909,89 EUR jeb 89,80 % no prasības summas.

Tā kā prasītājs par iesniegto prasību samaksājis tiesas izdevumus kopā 157,45 EUR (valsts nodevu 151,98 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 EUR), bet prasība apmierināta 89,80 % apmērā, tad arī tiesas izdevumi no atbildētāja par labu prasītājam piespriežami proporcionāli prasības apmierinātajai daļai, proti 89,80 % no tiesas izdevumu kopīgās summas 157,45 EUR, kas ir 141,39 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam labprātīgai sprieduma izpildei nosakāms termiņš 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar minēto un Civilprocesa likuma 8., 93., 97., 189., 190., 193., 195., 204.[1], 250.[25]pantu, tiesa

nosprieda

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, par labu AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, zaudējumus 909,89 EUR (deviņi simti deviņi *euro* 89 centi) un tiesas izdevumus 141,39 EUR (viens simts četrdesmit viens *euro* 39 centi), kopā 1051,28 EUR (viens tūkstotis piecdesmit viens *euro* 28 centi).

Piedzītās summas samaksa veicama AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, pārstāvja SIA "Julianus Inkasso Latvija", reģistrācijas Nr.40003717522, norēķinu kontā AS "Swedbank", konta Nr.LV61HABA0551008868793.

Noteikt AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6 % (seši procenti) gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas, ar nosacījumu, ka šo likumisko kavējuma procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis piedzītās summas lielumu.

Noraidīt AAS "BALTA" prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" daļā par izdevumu par apdrošināšanas atlīdzības atgūšanas administrēšanu tiesvedības procesā 103,30 EUR piedziņu.

Noteikt SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu, kas sastādīts atbilstoši Civilprocesa likuma 193.pantā noteiktajam sprieduma saturam, lietas dalībnieki var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Spriedums sastādīts un pieejams tiešsaistes sistēmā 2022.gada 30.martā. Datums, kad spriedums pieejams tiešsaistes sistēmā, uzskatāms par sprieduma pasludināšanas datumu.

Tiesnese S.Hrebtova

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU